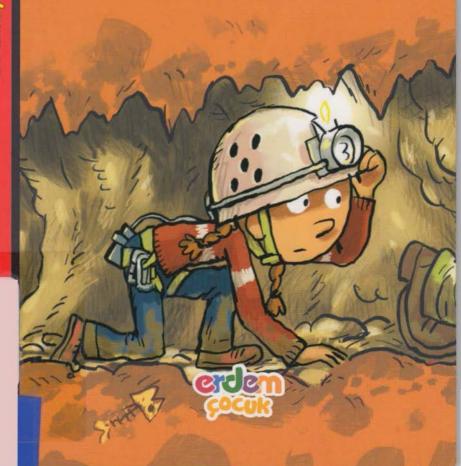
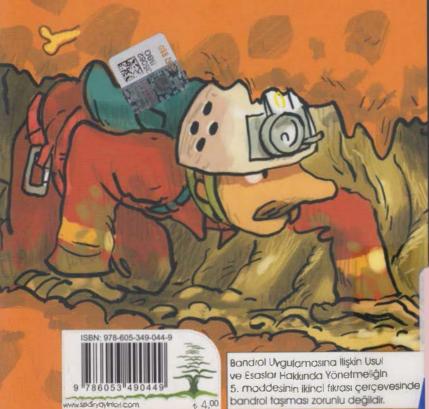
Yeraltı Maceram

Yeraltı Maceram

www.sedryoytori.com

bandrol taşıması zorunlu değildir.

YERALTI MACERAM

Okumayı Seviyorum II-3 ISBN: 978-605-349-044-9

Özgün Adı. Mon aventure sous la terre

Yazan: Jean-Marie Defossez Resimleyen: Didier Balicevic Çeviren: Egemen Demircioğlu

Editör: Melike Günyüz

© Bayard Editions, 2009

© Sedir Yayınları, 2012

© Egemen Demircioğlu, 2013

Türkçe Yayın Hakları Kalem Ajans aracılığıyla satın alınmıştır.

1. Baskı: Eylül 2013 (3000 adet)

Baskı: İklim Ofset Etiket ve Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti. Defterdar Mah. Arpacı Hayrettin Sok. No: 21 Eyüp/İstanbul T: 0212 613 40 41 Matbaa Sertifika Numarası: 22398

SEDİR YAYINLARI A.Ş.

İkitefli OSB, Mutsan San. Sit. 9. Blok, No: 44-46 34490 Başakşehir/İstanbul T: 0212 486 34 00 F: 0212 486 34 01 bilgi@sediryayinlari.com www.sediryayinlari.com Yayıncı Sertifika Numarası: 26483

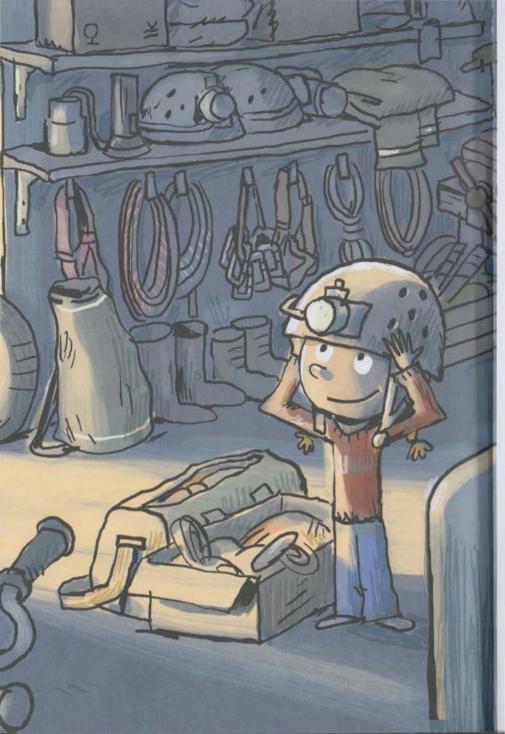
Yeraltı Maceram

yazan Jean-Marie Defossez resimleyen Didier Balicevic

çeviren Egemen Demircioğlu

Yeraltı Maceram

Koskoca bir aptallık

Benim adım Liz. Bir hafta sonra dokuz yaşımı dolduracağım ve sanıyorum korkunç bir aptallık yaptım. Aklın almayacağı bir aptallık.

Babamla dayım ben kendimi bildim bileli mağaracılıkla uğraşırlar. Her mağara inişinden döndüklerinde muhakkak yüzlerinde mutlu bir ifade olur ve gözlerinin içi güler. Yerin altına inmek süper bir şey herhâlde diye düşünürüm ve onlarla beraber gitmeye can atarım. Ama şimdiye kadar beni yanlarında götürmeyi hiç kabul etmediler. Her seferinde ben annemle evde oturmak zorunda kaldım.

Yine de dün akşam bir kere daha şansımı denedim. En sevimli ince sesimle:

- Baba! Ben de sizinle yerin altına inemez miyim, diye sordum.

Babam bir süre çenesini kaşıdı. Çenesini kaşıyorsa bu iyiye işarettir. Oldu bu iş, dedim kendi kendime.

Dayıma bir bakış attı ve cevap verdi:

– Daha küçüksün Liz. Üstelik Dev Çukuru denen bir yere gidiyoruz. Bu oldukça derin bir mağaradır. Saatlerce yerin altında kalacağız.

Babam kötü bir şey söylememişti ama

ben kendimi müthiş haksızlığa uğramış hissettim! İçimden bir öfke yükseldi ve bağırdım:

– Bana ne! Ben niye hiç sizinle gelemiyorum?

Babamın gözleri koca koca açıldı.

– Liz'ciğim, mağara soğuk ve nemli bir yerdir. İnsan doğru dürüst etrafını göremez. Zemin düzgün değildir ve çoğu zaman kaygandır. Her adımına dikkat etmek gerekir, yoksa Allah korusun, düşer veya bir yere çarparsın. Mağaraya inmek sandığın kadar eğlenceli bir iş değil!

İşte bunu anlamıyordum. Cevap verdim:

– Madem eğlenceli bir iş değil, siz niye gidiyorsunuz o zaman?

Babam artık ne diyeceğini bilemedi. Çarli dayım da gülmeye başladı. Dayım hep güler. Güneş gibi sıcak bir gülüştür bu.

Koca ellerinden biriyle saçlarımı okşadı ve şöyle dedi:

– Sen gerçekten uyanık bir kızsın! Bak şimdi! Mağaraya inmek, seveni için zevkli bir maceradır. Ama orası senin yaşında küçük bir kız için fazla tehlikeli. Baban bunu izah etmeye çalıştı sadece. Babam lafa girdi:

- Çarli dayının sözünü dinle. Şimdi bize iyi yolculuklar dile ve gidip yat. Bizim daha malzemeleri yüklememiz gerekiyor.

Ben hâlâ kızgındım ama dayım bana göz kırptı. Herhâlde babamla konuşacak diye tahmin ettim. İkisini de öptüm ve odadan çıktım. Pijamalarımı giyerken bir yandan banyodan konuşmalarına kulak kabarttım.

 Belki Liz'i yanımızda götürebilirdik, diyordu dayım. Çok arzu ediyor galiba.

Hem Dev Çukuru o kadar korkunç bir yer değil...

Kalbim kulaklarımda zonklamaya başladı. Babam ne cevap verecekti acaba?

- -Doğru, dedi. Ama başına bir şey gelirse kendimi affedemem. Hem sonra.... Bence daha hazır değil.
- O zaman başka, diye tartışmayı sonlandırdı dayım.

Ve sonra ikisi birlikte garaja gittiler. Malzemelerini hazırlamak için.

Olmamıştı. Buz gibi bir üzüntü çöktü üzerime. Baştan ayağa keder içindeydim. Yatağıma yatarken içimden ağlamak geliyordu.

Gecenin ortasında uyandım. Babamın hayır demesi aklıma geldi. Karanlığın içinde sinmiş bekleyen öfkem, birden canlandı.

Üstelik o anda, gülüşüyle beni yatıştıracak dayım da yoktu.

Patladım:

Bensiz gitmelerinden bıktım artık!
 En eski elbiselerimi giydim ve garaja gittim.

Halatlar, tulumlar, kayışlar, baretler ve lambalar. Babamla dayım bütün malzemelerini minivanın arkasına yığmışlardı.

Garajdaki yedeklerin arasından bir takım da kendime aldım. Yalnız, boyuma göre tulum bulamadım.

Boş ver, dedim. Pantolonumla kazağım yeter.

Sonra, minivanın bagajına saklandım ve uykuya daldım.

Düşünmeden hareket etmiştim. Bir süre

sonra uyandım. Minivan bütün hızıyla yola koyulmuş gidiyordu ve ben korku içindeydim. Babam orada olduğumu görünce ne yapacaktı acaba?

Saklandığım yerden çıkıp ben buradayım diyebilirdim ama cesaret edemedim. Allah'ım, ben nasıl böyle bir aptallık yapabildim?

Ortalik Isiniyor!

Minivan, çukur ve tümseklerle dolu bir yola girdi.

- İyi geldik, dedi babam, bir yandan motoru sustururken.
- Karnımızı doyurup yola koyulalım,
 diye cevap verdi dayım, arabadan çıkarken.

Arka kapının açıldığını gördüm. Allah'ım, işim bitti!

- Hoh, hoh, hooo, diye güldü dayım.Kaçak yolcumuz var!
- Ne, diye gülerek karşılık verdi babam. Kedi bizle beraber mi gelmiş?

- Bu biraz büyük bir kedi! Hem de inatçı cinsinden.
 - Büyük ve inatçı mı?

Babam koşup geldi. Gözleri yuvalarından fırlayacak gibi oldu.

- Liz? Ne yapıyorsun sen burada?Kem küm ettim:
- Ben... şey... gece uyandım da.... gelmeyi de çok istiyordum.
- Sen ne yaptığının farkında mısın?
 Umutla dayıma baktım. Belki gene sıcak
 bir gülüş? Ama o da hiç memnun görün-

müyordu. Böyle olmasını hiç istememiştim! Birden gözlerim doldu. Gözyaşlarına boğularak haykırdım:

– Ben kimseyi kızdırmak istemedim! Bunu nasıl yaptım ben de bilmiyorum!

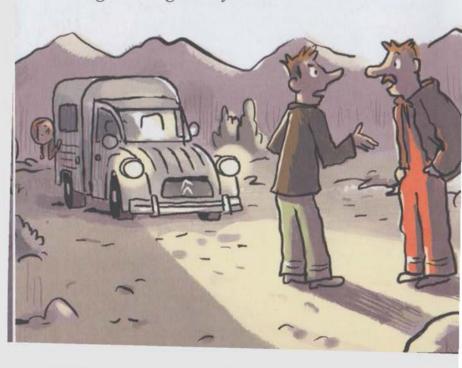
Artık hiç konuşmuyordum. Hıçkıra hıçkıra ağlamaktan sesim çıkmıyordu.

Dayımla babam bakıştılar.

- Pişman olmuş, dedi dayım.
- Farkındayım, diye içini çekti babam. Ama ne yapacağız şimdi onu? Eve dönüp tekrar gelmeye vakit yok. Onu arabanın içinde yalnız da bırakamayız.
- Bizimle gelsin, diye öneride bulundu dayım. Dikkatli oluruz.
- İyi ama malzemesi yok ki! Baret, lamba, kayış olmadan bizle inmesine imkân yok!

Ben suçlu suçlu lafa karıştım, kelimeleri ağzımda geveleyerek:

 Ben malzeme getirmiştim, dedim. Hem eski elbiselerimi de giydim.

Bu defa dayım artık kahkahasını tutamadı.

- Bakıyorum hiçbir şeyi unutmamışsın! Bu kız kesinlikle büyümüş artık. Belki de bizimle gelmeyi hak ediyor. Ben Klara'ya telefon edip Liz'in bizim yanımızda olduğunu söyleyeceğim.
- Şimdilik, Liz her şeyden önce iyi bir cezayı hak ediyor, diye düzelti babam.

Çok kızgındı. İşaret parmağını oynatarak beni bir güzel haşladı:

– Bizimle gelmek istiyordun, geliyorsun işte! Ama sakın aşağıda sızlandığını duymayayım. "Burası çok karanlık, korktum" filan dinlemem, ona göre.

Borazan Geçidi

"Dev Çukuru". İsim böyle olunca muazzam bir giriş hayal etmiştim. Hâlbuki dayım iki kaya arasında küçücük bir delik gösterdi. Ancak bir insanın geçebileceği genişlikte bir delik.

 İşte, yerin ağzı, dedi dayım yavaşça kalın kaşlarını kaldırarak.

Babam delikten içeri girdi. Önce ayaklarını soktu. Sonra gövdesi gözden kayboldu. En sonunda da kafası. Biraz korkutucu bir manzaraydı bu doğrusu. Sanki yer babamı yutmuş gibi geldi bana. Peşinden gittim. Ama korkudan boğazım düğümlenmişti.

Deliğin içi kapkaranlıktı.

- Karpit' lambanı yak, dedi babam.

Baretlerimizin tepesinde birer ışık yandı. Bunlar, tıs diye ses çıkaran ve çevreye sarımsak gibi bir koku yayan küçük sarı alevlerdi. Etrafıma baktım. Daracık, taştan tünele benzeyen bir şeyin içindeydik. Kil rengi, eğri büğrü bir tünel. Ne garip bir yer.... Ayyy! Tavan örümcek kaynıyordu! Kapkara ve iri örümcekler!

^{*} Karpit: Gri renkte küçük taşlara benzeyen bir maddedir. İçinden bir gaz çıkar. Bu gazın yanarken ürettiği ışık, mağaracıların etraflarını görmelerine yardımcı olur.

Dayım da yanımıza geldi. Otuz metre kadar ilerledik. Hava serinledi. Koridor git gide daralıyordu. Öyle ki sonunda sürünerek yol almak zorunda kaldık. Yer soğuk ve nemliydi. İncecik bir kumla kaplıydı.

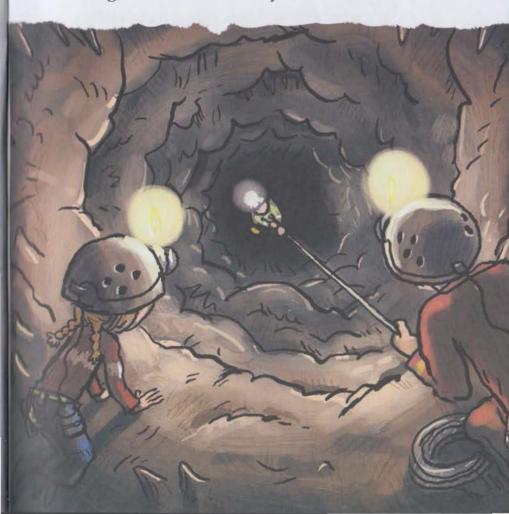
- Bu tünele "Borazan Geçidi" derler, diye açıkladı dayım. Büyük bir salonun yukarısına çıkar. "Devin Odası" derler o salona da.
- En zor yer de orasıdır, diye ekledi babam. 17 metre derinliğinde bir boşluk bekliyor bizi orada.

Borazan Geçidi'nden çıktıktan sonra babam, kayaya vidalanmış halka gibi bir şeye bir halat bağladı.

- Bak, diye izah etti dayım yavaşça. Halatı karabinaya böyle geçireceksin: Aşağı inen halat, kaya tarafında değil, dış tarafta olacak. Yoksa, halat duvara sürtüne sürtüne aşınır. Sakın unutma, bu çok önemli.

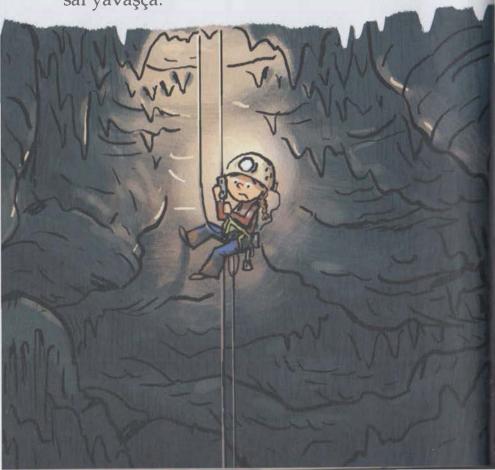
Babam halat boyunca kendini aşağı bıraktı. Biraz sonra baretinin on beş metre aşağımızda karanlıkta hareket edip duran ışığından başka bir şey göremez oldum. Bu muazzam karanlık çukur korkutucuydu doğrusu. Ben asla oraya inemezdim.

Âdeta bacaklarım tutmuyordu.

– Haydi, Liz! Sıra sende. Göreyim seni! Dayım haklıydı. Büyüklerle beraber gelmek isteyen bendim. Şimdi de üzerime düşeni yapmam gerekiyordu. Derin bir nefes aldım ve kendimi aşağı bıraktım.

 – Çok güzel, boşluğa hiç bakma, halatı sal yavaşça.

Üç dakika sonra, aşağıya inmiş, babamın yanındaydım. Hayatımda hiç bu kadar korkmamıştım.

 Tebrikler, dedi babam, yavaşça. Ben senin yaşındayken böyle bir şeye cesaret edemezdim herhâlde.

Babam o gün ilk defa biraz olsun gülümsemişti. Bütün korkularım mutluluk ve gurura dönüştü. Yaptığım yaramazlığın pişmanlığı olmasa her şey çok daha harika olacaktı.

Kelimeler ağzımdan döküldü:

- Arabaya saklandığım için özür dilerim.
- Tamam, dedi babam. Olmuş bir kere.
 Ama bir daha sakın böyle bir şey yapma.
- Acaba.... Bir dahaki sefere beni gene getirecek misiniz?
- Bakarız, canım, dedi babam. Hele o gün bir gelsin.

Yabancı Bir Dünya

Dayım da inip yanımıza geldi. Mağaranın içinde biraz keşif yaptık. Olağanüstü bir yer burası. İnsan kendini başka bir gezegende veya bir canavarın midesinde sanıyor. Hiçbir gürültü yok. Seslerimiz boğuluyor sanki. Sisli denizde uzaktan gelen bağırışlar gibi. Hiçbir ışık yok. Sadece lambalarımızın ışıkları. Onlar da ancak birkaç metre öteye kadar aydınlatıyorlar. Hiçbir canlı renk yok. Karanlık her tarafı zapt etmiş âdeta. Ufuk diye bir şey yok. Kendimi kaybolmuş gibi hissediyorum. Çıkış nerede? Biz neredeyiz?

Yer yer zemin ince bir kumla kaplı. Botlarımız içine gömülüyor. Bazen, tavan yüksekliği metreleri bulan salonların içinde, her boydan dikit ve sarkıtlar arasında yürüyoruz. Bazı yerlerde, tavandan sarkan su damlalarının, kedi gözleri gibi pırıl pırıl bize baktıklarını görüyoruz.

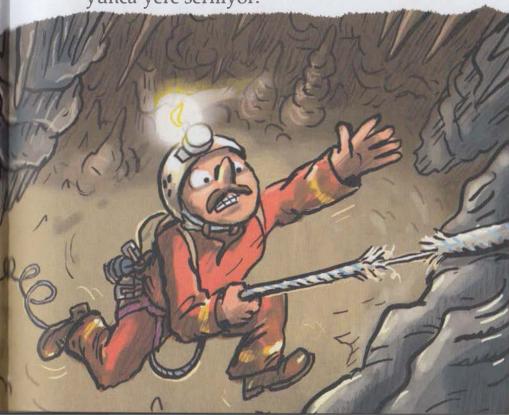
Hava soğuk. Çarli dayıma göre sıcaklık 9 derece olmalı. Ve nemli. Her nefes verişimde, ağzımdan bir buhar bulutu çıkıyor. Yine de kendimi mutlu hissediyorum ve.... gururlu da!

var. Ama babam artık dönme zamanının geldiğine karar veriyor.

Tekrar büyük salona geliyoruz. Borazan'a çıkmak üzere ilk tırmanmaya başlayan dayım oluyor. İyice yükselmişken... Birden bastığı yerden ayağı kayıyor. Halatı sertçe geriliyor ve... Dayımın ağırlığını kaldıramayarak kopuyor!

Dayım gülle gibi düşüyor ve boylu boyunca yere seriliyor.

– Çarli, diye bağırarak yanına koşuyor babam. İyi misin?

Dayım acıdan yüzünü buruşturuyor. Pek iyi değil galiba.

- Bir şeyim..... Yok, diye cevap veriyor, yavaşça.
- Hay Allah, diye isyan ediyor babam,
 kopan halatı inceleyerek. Ölebilirdin! Bak!
 Meğer halatta bir yırtık varmış. Halatın üzeri kumla kaplı olduğundan görmemişiz.

Üçümüz birden başımızı kaldırıp Borazan'a doğru bakıyoruz. Halatımız olmadan çıkamayız. Kapana kısıldık!

Babam durumumuzu açıklıyor:

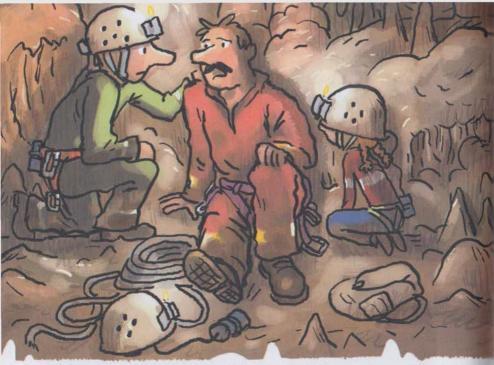
 Nasıl olsa Clara endişelenip yardım ekiplerine haber verecek. Ama korkarım bu yarın sabahı bulur.

Dayım kalkmaya çalışıyor ama acıdan yüzü bembeyaz oluyor.

Babam onu durduruyor:

Kendini zorlama. Fena yaralanmışsın.
Seni bir an önce bir doktorun görmesi lazım.
Liz, ben halatsız tırmanmaya çalışacağım.
Sen dayının yanından ayrılma.

Bir saate yakın bir süre babam duvara tırmanmak için çabalıyor.

- İmkânsız, diyerek vazgeçiyor sonunda. Kaya çok düz. Tutunacak yer bulamıyorum. Dev gibi bir şişenin içine hapis olmuş gibiyiz şu anda.

Dayım hakikaten hiç iyi görünmüyor. Sırtını duvara dayamış oturuyor ve titriyor.

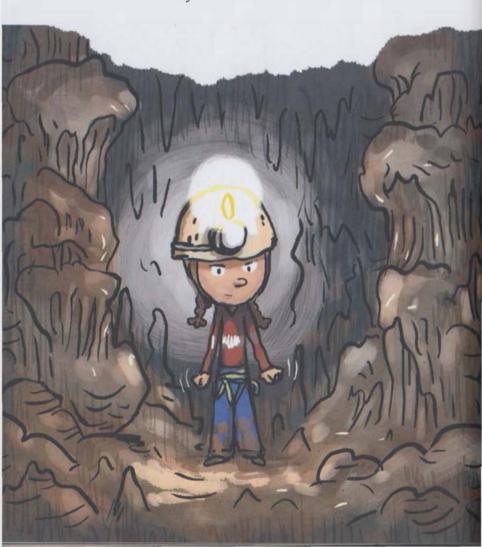
- İğne Deliği, diye mırıldanıyor, solukları sıklaşmış bir hâlde. Liz'i İğne Deliği'nden dışarı gönder...

Ne demek istiyor acaba? Babam bana bir garip bakıyor.

- Liz, diye soruyor bana. Kendini nasıl hissediyorsun?
- Biraz üşüyorum, diyorum. Ama sorun yok.
- -Senin için dışarı çıkmanın bir yolu var. Bizim İğne Deliği dediğimiz bir yer var. Ancak çok ince yapılı mağaracılar oradan geçebilirler. Sen de sığarsın muhakkak. Ama bu çok yorucu bir iş. Dikey bir yarıktan tam on iki metre tırmanmak gerekiyor. Buna yapabilecek gibi hissediyor musun kendini?

Kalbim hızla çarpmaya başlıyor. Artık oyun oynamıyoruz. Her şey bana bağlı. Gidip yardım getirmek zorundayım. Korkuyorum. Tabi ki korkuyorum. Ama cevabım: – Evet, oluyor.

İğne Deliği

Babam beni şu meşhur yarığa götürüyor. Arabanın anahtarlarını boynuma asıyor ve gözlerini gözlerime dikerek konuşuyor:

– Liz, sana yalan söylemeyeceğim. Bu geçit gerçekten çok zor. Eğer başaramazsan in geri. O zaman uslu uslu oturup yardımın gelmesini bekleriz ve kimse sana kızmaz. Tamam mı?

O kadar heyecanlıyım ki konuşamıyorum. Başımla "evet" işareti yapıyorum.

- Hadi o zaman. Dikkatli ol!

Yarığa giriyorum. Daha beş dakika sonra nefes nefeseyim. Ter alnımdan akıp gözlerime giriyor. İğne Deliği o kadar dar ki kafamı hep yan tutmak zorundayım. Bazı yerlerde baretim iki duvar arasında sıkışıyor. Dizlerimi ancak bükebiliyorum. Tıpkı eski Mısır heykelleri gibi hep profilden durarak ve kollarımla kendimi iterek santim santim ilerlemek zorundayım.

Bastığım yerlerden ayaklarım kayıyor. Artık dayanamıyorum. Kalbim bütün hızıyla kafamın içinde zonkluyor. Yanağımı buz gibi soğuk kayaya dayayarak bir an için olsun serinliyorum. "Haydi" diyorum kendi kendime. "Devam etmek zorundayım."

Birkaç metre daha tırmanmayı başarıyorum ama bu yarığın hiç sonu gelmeyecek gibi. Bacaklarım yorgunluktan titriyor. Yaralı dayıcığımı düşünüyorum. Hayır, vazgeçemem. Onlar beni yanlarında getirmeyi kabul ettiler. Ben de onlara yardım etmek istiyorum. Cesaret! Bu yarık bir yerde bitiyor muhakkak.

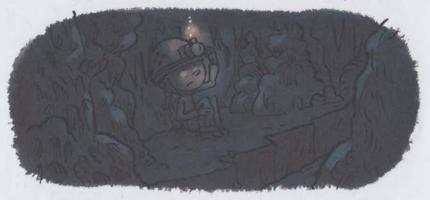
Tekrar yola koyuluyorum. Yirmi dakika boyunca tutunarak, kendimi iterek tırmanıyorum. Terliyorum. Ben de cesaretim de artık tü-

kenmek üzereyiz. Tam pes etine noktasına gelmişken parmaklarım nihayet kayanın kenarına erişiyor.

Yarığın sonu!

Tam dayım kurtuldu, derken, o da ne? Felaket! Lambam söndü. Endişeyle ba-

retimin lamba çakmağına basıyorum defalarca. Hiçbir şey olmuyor. Karanlıktayım. Zifiri karanlıkta. El yordamıyla kendimi yarıktan dışarı çekiyorum ve yere oturuyorum.

Durum iyi değil. Tek bir ışık, tek bir ses yok... Çıkışı nasıl bulacağım? Artık fazla uzakta olmaması lazım. Ama nerede? Önde mi? Arkada mı? Solda mı? Sağda mı? Bir çukura düşme riskini göze alamam.

Hayır... Paniğe kapılmak yerine, karanlığa rağmen etrafımda bir şeyler görmeye çalışmalıyım. Minicik bir ışık yeter.

Başımı yavaşça sola çeviriyorum, sonra sağa. Hiçbir şey göremiyorum. Bu sefer yüz seksen derece dönüyorum ve serin bir şeyin yanaklarımı okşadığını hissediyorum.

Hava mı bu? Hava ise, hava dışarıdan gelir! Emekler gibi çömeliyorum ve bu kurtarıcı rüzgârın kaynağını bulmak için burnumu kaldırıyorum.

Birkaç dakika sonra nihayet bir ışık görüyorum. Bu defa tamam! Ayağa kalkıyo-

rum ve taştan ağza doğru atılıyorum. Gün ışığına kavuşmak ne güzel!

Saniyeler boyunca öylece kalıyorum. Müthiş bir ferahlama hissediyorum. Gözlerim kamaşıyor. Kendimden geçiyorum. Sarhoş gibiyim. Güneş parlıyor. Kokularla dolu tertemiz hava burnuma doluyor. Parlak renkler yine gözlerime bayram ettiriyor. Yaprakların yeşili, gökyüzünün mavisi. Uzun bir uykudan sonra hayata tekrar dönmüş gibi garip bir duygu içindeyim.

İnanılmaz bir şey görmüş gibi kumla kaplanmış elbiselerime ve ellerime bakıyorum. Hayır, rüya görmedim. Gerçekten yerin altından geliyorum ve dayımın yardıma ihtiyacı var. Baretimi çıkarıyorum. Elimi terden sırılsıklam olmuş saçlarımda dolaştırıyorum ve arabaya koşuyorum.

Ellerim titriyor. Bagajı ancak üç defa denedikten sonra açabiliyorum. Babam cep telefonunu nereye sakladı acaba? Çanta-

sına mı? Torpido gözüne mi? Hayır. Cep telefonunu bulamazsam çok saçma olacak.

Tamam, hatırladım! Cep telefonu babamın ayakkabılarından birinin içinde. Ögh! Bunun hırsızlara karşı iyi bir yöntem olduğunu anlıyorum ama eski ayakkabı yine de berbat kokuyor.

- Alo, anne. Benim, Liz.

Gururlu Bir Yaş Günü Çocuğu

Mağaraya inişimizin üzerinden bir hafta geçti. Bu sabah 9 yaşımı doldurdum. Dayım hastaneden yeni çıktı. Bana hediye almaya vakti olmadığını biliyorum. Olsun. Hiç önemli değil. Onun yanımızda olması, yaş günü pastamdan yemesi bana yeter.

İlk lokmadan sonra dayımın çaktırmadan babama göz kırptığını görüyorum. Bana soruyor:

– Söyle bakalım Liz, şu anda en çok istediğin şey ne?

Hiç tereddütsüz cevap veriyorum:

- Tekrar mağaraya inmek!

 Ben de öyle düşünmüştüm zaten, diyor.

Masanın altından koca bir hediye paketi çıkarıyor.

 Bir teşekkür borçlu olduğum soğukkanlı ve cesur kıza hediyem olsun!

Sabırsızlanarak ambalajı yırtıp açıyorum ve içinde ne buluyorum? Yepyeni bir mağaracı tulumu!

- Bir dahaki mağara gezimiz için, diyor babam, yüzünde bir gülümsemeyle.

Demek yakında yeniden maceralara atılıyoruz! Bu gerçekten hayatımda aldığım en güzel hediye.

Jean-Marie Defossez

Paris bölgesinde yaşayan yazar. Liège Üniversitesinde zooloji araştırmacısı olarak çalışırken görevinden istifa etti. İstifasından sonra çeşitli işler yaptı (konferanslar verdi, organik

sebze üreticiliğiyle, arıcılıkla uğraştı, tesisatçılık yaptı...) ve sonunda hayatının mesleğini buldu: Çocuk romanları yazmak. Romanların Fransa'da birçok yayınevi tarafından yayınlandı.

Yazarın Erdem Çocuk'tan çıkan diğer kitabı: Gizli Bahçe (Okumayı Seviyorum)

Didier Balicevic

1974 yılında doğan ressam. Strasbourg'da öğrenim gördü. Bir süre İngiltere'de yaşadı. Daha sonra, çocuklar için kitaplar resimlemeye başladı.

